

NOORD-BAABANDE

De uitaaf van dit blad geschiedt drie maal in de week, en wel *dingsdags, donderdags* en *saturdags*, en wordt franco toegezonden tot de naastbij gelegen postkantoren, voor den prijs van f 3. 50 voor 3 maanden. Men kan zich altijd laten inschrijven op die postkantoren en bij de voorbijnste boekhandelaars. Voor deze staat en uitgeverij plaatsen, van waar het vijfde bij de uitgeverij wordt afgehaald, is de prijs deden 3. 30. Advertentien worden tegen 45 cents den regel geplaatst.

Deere verum
Quid velut? Honoris

NOMMER 50.

NOORDBAABANDE

DONDERDAG, 26 APRIL 1832.

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Switzerland

Duitschland.

FRANKEFORT, 21 April.

Kapitein *Gallois* heeft last gekregen om zich in Frankrijk te trent zijn gedrag te komen verantwoorden. Hij had paspoorten ontvangen om over Livorno naar Foulon te gaan; doch hij is, tot elks verbazing, onderwacht te Civita-Vecchia verschenen. De kardinaal *Bernini* heeft zich daarover bij den Franschen gezant beklagd, wiens antwoord nog niet bekend is, alch die dadelijk eenen gezantschaps sekretaris naar die plaats heeft gezonden.

Brieven uit Ancona van den 8 dezer melden, dat het gerucht aldaar liep, dat de Franschen de vijf delegatien van Ancona en de legatien van Urbino en Pesaro zouden bezetten en Oostenrijk daarentegen de legatien van Bologna, Ferrara, Forli en Ravenna.

Van de italiaansche grenzen schrijft men, dat de generaal *Cubieres* last ontvangen had om het contract van levering te vernietigen.

De engelsche gezant te Konstantinopel heeft zich, na zijne eerste audientie bij den Sultan, zeer te vrede betoond. Het vergrooten van het grieksche grondgebied schijnt vast besloten. Er is alleen nog een verschil over de schadevergoeding, die de Porte daarvoor erlangen moet. Men meent, dat de Porte daarvoor de kwijtschelding vraagt van hetgeen zij nog wegens de laatste oorlogs contributien aan Rusland verschuldigd is, en dat Rusland hierin wel zal treden, om dat het Griekenlands belang behartigt en naar de vestiging van eenen goeden regeringsvorm haakt. In Griekenland schijnt men zich niet gemakkelijk naar een eenhoofdig bewind te zullen schikken en legt men zich meer op federative regeringen en republikeinsche vormen toe.

Den 8 dezer is reeds het antwoord van het franche kabinet op de voorstellen van het pauselijk bestuur te Rome overgebragt. Dadelijk na de aankomst van den koerier heeft men veel beweging en onderscheidene zamenkomsten tusschen de vertegenwoordigers der Mogendheden opgemaakt. De Oostenrijksche gezant had een langdurig gehoor bij den Paus. Voor het overige was de inhoud der ontvangene depeches nog niet bekend, en scheen dezelve opzettelijk te worden geheim gehouden. Het een en ander deed in het algemeen vermoeden dat het antwoord bevredigend was, doch dat er tevens noch eenige punten waren, welke door nadere onderhandelingen tot wederzijdsch genoegen zouden moeten worden uit den weg geruimd.

Engeland.

LONDEN, 20 April.

In den *Courrier* van gisteren leest men: « Wij hebben eindelijk het genoegen te kunnen melden, dat de gevolmagtigden van Oostenrijk en Pruisen, met die van Groot-Brittanje en Frankrijk, de bekrachtigingen van het verdrag van 15 november hebben uitgewisseld. Zij zijn gisteren

Standvastig en onherroepelijk aan het gezworen verdrag, aan het recht en aan de gerechtigheid verkleed, vinden de ondergeteekende staten in hunnen pligt en in huone eer, de verpligting

avond laat bijgekomen aan het ministerie van buitenlandsche zaken, en ten tien ure heeft deze gewichtige handeling plaats gehad.

De russische gevolmachtigde had verlangd dat de uitwisseling niet eer zou plaats hebben, voor dat dezelve gelijktijdig met Rusland kon geschieden; maar lord Palmerston en vorst Talleyrand hielden vol, en de voorschriften van baron Wesselberg en baron Bulow lieten aan dezen geene keus. Wij vernemen dat graaf Orloff, vermits de bevelen van zijn hof om te bekrachtigen ieder uur konden aankomen, op het uitstel van slechts éénen enkel dag heeft aangedrongen.

Wij mogen bovengemelde gebeurtenis inzonderheid aan de tweede lezing van het hervormings-ontwerp toeschrijven; maar wij zonden ons aan eene groote onregtvaardigheid jegens de britsche en Fransche gevolmachtigden schuldig maken, bijaldien wij niet taxans zeiden, dat de vorderingen, welke het belgische vragstuk gemaakt heeft, ook grootelijks aan hunne volharding hunne omzigtigheid en bekwaamheid te danken zijn.

Het parlement heeft, uit hoofde van het paaschfeest, deszelfs zittingen voor eenige dagen geschorst. Beide huizen hebben hunne verstrengende bijeenkomst op den 7 met bepaald.

Men zegt, dat in het traktaat de bepaling is gevraagd, dat in geval tusschen Holland en België eene overeenkomst mogt getroffen worden omtrent eene of andere wijziging van bijvoorz. deze gedeelten van dat traktaat en deze de goedkeuring der conferentie erlangt; zij opgenomen zal worden in een bijvoorz. dat dezelfde kracht en waarde als de oorspronkelijke conventie hebben zal.

Nog verzekert men, dat in de officiele verklaring, die de uitwisseling der ratificatie heeft vergeseld, Oostenrijk en Pruisen, als leden van het duitsch bondgenootschap, eene vriendenschappelijke voorbehouding hebben gemaakt hetrekkelijk de schikking tot het verdeelen van de provincie Luxemburg, wier grootheer, Koning Willem, mede een lid van dat verbond is, en die de twee Mogendheden, daar de duitsche bondsdag nog niet toegestemd heeft in dat gedeelte van het traktaat, niet onbepaaldelijk kunnen bekrachtigen.

Eindelijk zouden de twee Mogendheden, die geratificeerd hebben, nog eene belangrijker reserve hebben gemaakt, waarin ook door Rusland zal gedaeld worden, namelijk, dat, zoo Koning Willem mogt weigeren de citadel van Antwerpen te overnemen, hetwelk geschieden moet om het traktaat ten uitvoer te leggen, en geweld noodig mogt zijn om de beslissing der conferentie doen te zatten, de drie gevormde Mogendheden geen deel zullen nemen aan die maatregelen van geweld.

De minister van Pruisen moet nog twee dagen gewacht hebben om de ratificatie uit te wisselen, in de hoop, dat de russische minister de ratificatie ook zou ontvangen, ten einde de uitwisseling gelijktijdig te kunnen doen.

Woensdag heeft de heer Culler Ferguson in het huis der gemeenten over den staat van zaken in Polen gesproken en het gedrag van den Keizer van Rusland vinnig gegespt. Hij heeft betoogd, dat Rusland de regten der menschheid en het traktaat van Weenen schond, en dat Engeland en Frankrijk ten behoeve der Polen moesten tusschen beide treden en wel uit hetzelfde grondbeginsel als in het geval van Griekenland en België. De minister van buitenlandsche zaken was niet ter vergadering tegenwoordig; doch de kanselier van den exchequer, lord Althorp, heeft den heer Ferguson geantwoord, dat ook hem het lot van Polen medelijden inboezemde, maar dat de regering op geene officiele wijze kennis droeg van de proclamatie des Keizers en zich dus daarover niet kon uitlaten, en, welke ook zijne persoonlijke gevoelens mogten zijn, hij voor het tegenwoordige de plannen van het gouvernement niet kon openbaren. Verscheiden leden hebben zich mede ten gunste der Polen geuit en verlangd, dat Engeland niet dulden zou, dat Rusland het traktaat van Weenen schond. Af de sprekers hebben in denzelfden zin gesproken; doch verder is het huis tot geen besluit gekomen.

De ministers hebben bewilligd in het benoemen eener commissie door het huis der lords, tot het doen van onderzoek naar den toestand der westindische kolonien.

Men heeft hier berigten van Lissabon tot den 7 daver. Don Miguel heeft een zeer lang manifest uitgevaardigd tegen het vermaende regt van zijnen broeder don Pedro, en van zijne nicht dona Maria, op de kroon van Portugal. Daarin wordt beweerd, dat, volgens slands wetten, don Pedro in Portugal niet kan regeren, en don Miguel op eene wettige wijze door de drie staten in cortea vergaderd en volgens de grondwet tot Koning is benoemd, en dat het volk en het leger gereed staan om zijne regten te verdedigen tegen elke aanranding van don Pedro.

Het gouvernement heeft officiele tijding ontvangen, dat don Pedro zich op Terceira aan het hoofd van het portugesche regentschap heeft geplaatst en den graaf de Funchal als zijnen gevolmachtigden minister bij het engelsche kabinet heeft geaccrediteerd. De graaf, die te Parijs ziek ligt, heeft zijne geloofs-brieven aan het engelsch gouvernement toegezonden.

Da cholera blijft hier sterk verminderen. Onteren zijn er niet meer dan 7 zieken en 3 overledenen aangegeven en er

berinden zich nog slechts 97 zieken onder geneeskundige behandeling.

Frankrijk.

PARIS, 21 April.

De kamer der pairs heeft in hare zitting van eergisteren af de antwerpen van wet, welke nog ter beraadslaging aanhangig waren, zonder eenige wijziging goedgekeurd. De beide kamers zijn voorts heden bij elkander geroepen om de koninklijke ordonnantie te hooren, waarbij de tegenwoordige zitting wordt gesloten.

De tijding van de uitwisseling der ratificatie van Pruisen en Oostenrijk is te Parijs aangekomen, de *Moniteur* vermeldt zulks in dezer voege:

Het gouvernement heeft door middel van den telegraaf het officieel berigt gekregen, dat de oostrijksche en pruisische plenipotentiarissen op den 18 april met den belgischen plenipotentiaris de ratificatie van het traktaat van den 15 november uitgewisseld hebben.

De russische plenipotentiarissen de bepaalde autorisatie van hun hof nog wachtende, hebben verzocht dat het protocol nog open bleef.

De beide laatste bulletins daiden eene merkbare vermindering in de heersheid der cholera aan. Binnen twee dagen zijn slechts 817 personen bezweken. Daarenboven gaat de genezing spoediger voort, zoodat in hetzelfde tijdsverloop 236 personen de openbare gasthuizen verlaten hebben.

De gevangenen voor schuldten, die in St. Pelagie opgesloten waren, zijn allen, ten getalle van tachtig, op vrije voeten gesteld.

De heer de Chateaubriant heeft, uit naam van mevrouw de hertogin van Berry, den prefect van de Seine twaalf duizend francs aangeboden tot ondersteuning der behoeftigen, die te Parijs aan de cholera lijden. De prefect heeft dit geschenk namens de stad Parijs geweigerd, op grond dat men in den oorsprong dier gelden onder den schijf van weldadigheid een politiek oogmerk zou zien, waartegen de geheele parijische bevolking door zijne weigering protesteerde. De heer de Chateaubriant heeft daarop aan de twaalf maires van Parijs elk duizend francs gezonden; doch slechts één, die van het negeude arrondissement, heeft ze ontvangen; de overigen hebben de gift afgewezen.

Den 9 april is Z. M. de Koning van Beieren te Florence aangekomen, van waar hij, na een kort oponthoud, zijne reis naar Rome voortzet heeft.

België.

BRUSSEL, 23 April.

Het budget van binnenlandsche zaken is in de zitting der afgevaardigden van zaterdag met eene meerderheid van 66 tegen 8 stemmen aangenomen.

Na den uitslag der stemming gaf de president aan den minister van buitenlandsche zaken het woord tot het doen eener staatkundige mededeeling; eene algemeene stilte en oplettendheid heerschte in de kamer.

De heer de Meulenaere het woord opvallende zeide: « Stond de kamer niet op het punt van geadjourneerd te worden, zoo zou ik gewacht hebben haar eene mededeeling te doen tot op de komst der officiele stukken, die ik ieder oogenblik verwacht.

Ik had 's Konings minister te Londen onderrigt, dat de kamer daggch voor de feestdagen van Paschen zou geprocegeerd worden en hem uitgenoodigd mij, ter gepaster tijd, de nieuwe besluiten der conferentie te doen kennen. — Depeches gisteren avond aangekomen, en gedagteekend van Londen den 18 des middernachts, kondigen mij aan, dat de ratificatie van Oostenrijk en Pruisen door de plenipotentiarissen dier beide Mogendheden met die van Engeland, Frankrijk en België uitgewisseld zijn.

De heer van de Weyer schrijft mij, dat de pruisische ratificatie zuiver en eenvoudig is; die van Oostenrijk behelst het voorbehoud van de regten der duitsche bondsvergadering, hetrekkelijk den afstand en de ruiling van een deel van Luxemburg; dit voorbehoud heeft de fransche en engelsche plenipotentiarissen van geenen aard toegescheenen, om het traktaat in iets te wijzigen. Hetzelve heeft betrekking op de grondwettige acte van de duitsche bondsvergadering, volgens welke geen afstand van grondgebied door een der leden geschieden kan, buiten toestemming dier vergadering. Oostenrijk en Pruisen, zelve leden der bondsvergadering, hunne toestemming te kennen gegeven hebbende, strekt het voorbehoud voor de eerbiediging van de regten der overige staten, die geraadpleegd moeten worden. Zoodanig is de geest van hetzelve.

Verder kan ik geene verklaringen geven, vóór de officiele stukken te hebben. De heer van de Weyer heeft geantwoord, dat hij zich hield aan den waarborg door de Mogendheden gegeven. — De plenipotentiarissen van Rusland uitgenoodigd zijnde, hebben geantwoord, dat zij van hun hof het bevel tot uitwisseling nog niet gekregen hadden, maar dat zij hetzelve

dagelijks wachtende waren. — De officiële stukken zullen mij ronmiddellijk worden; ik zal mij beijveren die aan de Eamers mede te deelen zoo zij vergaderd zijn, anders zal ik ze openbaar maken.

Nadat de heer *Julien* het woord gevoerd had, zeide de minister: «Bij eene andere omstandigheid heb ik te kennen gegeven, welke in de oogen der fransche en engelsche kabinetten de uitgestrektheid der verplichtingen zij door de ratificatiën aangegaan. Ik heb verklaard, dat de beide kabinetten zich door de ratificatiën verbonden rekenden, dat zij zich, afzonderlijk of eendragtelyk, tot de ten uitvoer legging gehouden achtenden.

«Mijn ijver om u de op gisteren van Londen ontvangen tijdingen mede te deelen, veroorlooft mij niet, mij uit te laten over de uitgestrektheid der verplichtingen, welke Oostenrijk en Pruisen door de ratificatiën meenen te hebben aangegaan, alhoewel verklaard, voor mij zelven er niet aan te twifelen, dat zij voortaan verplicht zijn, evenzeer als Frankrijk en Engeland. Omtrent de verklaringen van lord *Palmerston*, haalde de minister het onderscheid door de *Vattel* tusschen garantie en cautie gemaakt, aan. De eerste verplichte dengeen, die haar geeft tot de uitvoering door alle mogelijke middelen, die in zijne magt zijn; de cautie niet zoo ver gaande, kon zich niet doen gelden dan in geval eene daadzaak door eene andere onvermijdelijk werd. De minister meende dat de leden nu zouden begrijpen, welken waarborg lord *Palmerston* bedoeld had. Om hem verder te toetsen, haalde hij de citadel van Antwerpen aan, en dacht dat hier de garantie van de *Vattel* moest toegepast worden, daar hij, die een traktaat gewaarborgd had, bij hetwelk de ontruiming der citadel bepaald wordt, ook verplicht was alle middelen, die in zijne magt waren aan te wenden, om tot de ten uitvoer legging daarvan te geraken.

Verscheidene leden deden, na deze verklaringen van den minister, nog in meer of minder levendige bewoordingen van hunne gevoelens bliken. De heer *de Meulenaere* wederlegde nog de meening van den heer *du Mortier*, dat de ratificatie van Oostenrijk eigenlijk geene ratificatie was op grond dat Oostenrijk, als het hoofd der duitsche bondsvergadering, derzelve leden meer nog dan Pruisen had willen ontzien.

Ten half twee ure werd de zitting opgeheven en tot den 10 mei geadjourneerd.

— De senaat is tegen woensdag aanstaande, den 25, bijeengeroepen.

— Uit Luik schrijft men van den 20, dat er van daar troepen naar het luxemburgsche vertrokken zijn, waarschijnlijk ten gevolge van het voorgevallene met den heer *Thorn*. Men is verlangend te weten, welk gedrag het gouvernement in deze aan gelegenheid zal houden.

Nederlanden.

HERTOGENBOSCH, 25 April.

Naar men verneemt zullen Hunne Majesteiten heden middag zich naar Amsterdam begeven; alsdan zouden HH. KK. HH. de prinses *Frederik* der Nederlanden en prins *Albert* van Pruisen gelijktijdig de reis naar Berlijn aannemen.

— Ten gevolge van het ingekomen berigt, dat zich ook te Hall in het graafschap York in Engeland sporen der cholera hebben vertoond, is den 21 april bepaald geworden, dat genoemde haven als besmet zal worden beschouwd, en dat mitsdien de van daar op of naden 13 dezer vertrokken, en in de haven's en zeegeaten van dit rijk binnens gevallen of binnen te vallen schepen, aan de quarantaine van 14 dagen vastgesteld voor de van besmette plaatsen komende vaartuigen, zullen moeten worden onderworpen.

— De Javasche couranten tot den 13 december behelzen geene tijdingen van belang.

— Men meldt uit Zwartehaan, onder St. Jacobi Parochie, den 15 april: «Heden morgen, ten 6 ure, zag de persoon *Rain Gerrits Kroltje*, op eenen afstand van ongeveer 117 el van het paalwerk, eenen buitengewoon grooten zeevisch; en riep, ten einde denzelven magtig te worden, dadelijk de hulp van den schipper *Jacob D. van der Steen* in. Beide begaven zich te dien einde naar de plaats, waar zich dezelve bevond. Na verloop van twee uren waren zij denzelven volkomen meester en haalden hem dicht bij het paalwerk. Zoo veel bekend is het een Tonijn. Dezelve is nagenoeg 5 en eene halve el lang, terwijl de staart eene breedte heeft van 1 en een derde el. Men kan het gewigt niet wel bepalen, doch vrij zeker zal dezelve meer dan 750 nederlandsche ponden bedragen. Ieder aanschouwer bewondert dezelve schoonheid en grootte, en, vermits zoodanige visch alhier zelden gevangen wordt, zoo is hij, ten minste vier dagen voor liefhebbers te bezien.

REIS DER CHOLERA.

JESSORE, IN HET JAAR 1817, TOT AAN PARIJS IN HET JAAR 1832.

De ziekten hebben gewoonlijk niets gemeens met de staatszaken; zij zijn een voorwerp van stilzwigende studies voor de

geneeskunde en hare theorie is eene aan ongewijde oogen volkomen verbodene wetenschap; maar is alles vindt men uitspanderingsgevalen. Wanneer eene besmetting des dood onder een talrijke bevolking verspreidt, steden en dorpen verlaten maakt en zich al nader en nader over de oppervlakte des aardbols uitbreidt, behoort zij niet meer op eene uitsluitende wijze tot de nasporingen der geleerden. De algemeene aandacht, aangespoord door die zucht naar het leven, het eerste, van alle belangen, hecht zich aan de kennis van haren aard en loop; heestuurders en bestuurd wordenden houden zich met gelijke heugstheid met dezelve bezig; het is niet meer voor eenige bijzondere lieden bewaard dien verschrikkelijken geessel te bestrijden; dan bekleedt het gouvernement zich met het recht om alleen eenen maatregel tot afwering of vernietiging van denzelven te bepalen; de administratie en de staatkunde komen tusschen beide. De cholera-morbus is geene nieuwe ziekte; zij heeft ten allen tijde en ten naaste bij op alle plaatsen bestaan, en er verloopen weinige jaren, dat zij zich niet aan het onderzoek der geneesheeren aanbiedt. Zij is bij ons slechts eene toevallige ziekte, zeer gewigtig voorzeker, ja zelfs bijna altoos dodelijk, maar zij is nooit epidemisch of besmettelijk. Men ziet haar zelfs niet bijoorkeur zich vertoonen op eene zekere plaats en ook dat karakter aannemen, hetwelk de geneesheeren epidemisch noemen. De europesche cholera staat in geen verband met eenen bijzonderen staat van den dampkring of van den grond; zij wordt niet voortgeplant door de aanraking van eenen persoon met den anderen; het is eene geïsoleerde ziekte van de organen der spijsvertering; van natuur, even als in Indie, hevig ontsteekbaar; die, even als te Indostan, zich verklaart door buitensporige ontsteking, hevige buikpijnen, convulsieve bewegingen, en met eenen zoo grooten spoed voortgaat, dat haar weinige uren genoegzaam zijn om den mensch van het gezondste gestel den dood te berokkenen.

In Indostan heeft de cholera een bijzonder karakter; zij is aan eenen bijzonderen staat der plaatsen en van het fysiek gestel der inboorlingen verbonden. Men ziet haar daar, zoo als in Europa van verre af verschijnen, nu eens op het eene, en dan weder op een ander punt; het is hier eene aan het land eigene en algemeene ziekte, omdat hier alle voorwaarden van hare ontwikkeling vereenigd gevonden worden, de vereeniging van vocht met sterke hitte, de gure opvolging van eene heete op de koude weersgesteldheid, de hympatische gesteldheid der Indianen, de in overloed stilstaande wateren in de nabijheid van de woningen, en eindelijk het gewone gebruik van voedsel, dat weinig geschikt is om de gezondheid tegen die werkelijke oorzaken van ziekten te handhaven, bij voorbeeld van fruit, van groenten en gekookt water. Onder den invloed van deze altoos werkende oorzaken, heeft de cholera morbus zich sedert langen tijd te Indostan gevestigd. Het jaar 1817 heeft dezelve van daar zien vertrekken. Het was eene ziekte, welke in Indie te huis behoorde; haar karakter veranderde op dat ongelukkig tijdstip.

De geessel, welke thans Europa bedreigt, heeft vijftien jaren bestaan. Jessore, eene stad honderd mijlen ten noord-oosten van Calcutta gelegen, is deszelfs punt van uitgang. Uit deze oven van besmetting, volgt hij van het jaar 1817 verschillende rigtingen naar het zuiden, het oosten, het westen en het noorden, altoos dezelfde, wat zijnen aard betreft, en overal zijnen doortogt met verschrikkelijke sporen kenmerkende. Vier millioenen Indianen kwamen in vijf jaren tijds aan deze ziekte om; zij veroorzaakte den dood aan ongeveer zesmaal honderd duizend personen in de omstreken van Pondichéry. Men ziet haar zich zelden meer dan vier en twintig uren verlangsamen, een uur of twee is voor haar genoeg, en somtijds verschijsen de convulsieve bewegingen eenige minuten na haren aanval.

De cholera, in het jaar 1818 te Calcutta gekomen, volgt de rigting van den Ganges, van den mond der rivier tot haren oorsprong opklimmende, ontvolkt Benares en het grootste gedeelte der steden van het binnenste van Indostan, en doodt in twaalf dagen de helft der soldaten van het leger van den markies *Hastings*. De troepen van den engelschen generaal ont kwamen niet aan eene geheele uitroeying, dan nadat zij met gedwoone marschen eene drooge en verhevene plaats, vijf en twintig uren van het kamp bereikt hadden.

In hetzelfde jaar had de cholera eene andere rigting; zij doorliep het schier-eiland van het oosten naar het westen, drong door in Bombay, berocht de kust van Malabar, kwam over de zee in Ceylon, aan de uiterste grenzen van Indostan gelegen en op de kust Coromandel. Men zag haar in het jaar 1819 aan de eilanden Maurice en Bourbon; zij vervolgde haren weg naar het zuiden en oosten in eene tegen Europa over gelegene rigting. Van de kust van Coromandel ging de cholera over de golf van Bengalen, deed het indie-chinesche schiereiland van, verwoestte Siam, doodde veertigduizend personen te Bangkok en verscheen in de maand april te Java.

China, Cochinchina en Tonquin ontvingen dezelve in 1820; zij bragt aldaar eene onnoemelyke sterfte voort. Maar van dat jaar af begon zij eene andere rigting te volgen. De cholera-morbus begaf zich van Bombay in Indostan westwaarts naar Perzië en nam noordwaarts den weg naar Europa, Arabie en de

perzische golf werden er in het jaar 1820 door besmet; zestig duizend zieken kwamen te Mascate om; de besmetting maakte onafelbare slagtoffers in Perzie, zij bereikte de oevers van de Middellandse Zee, verklaarde zich in september 1823 te Astrakan en in 1826 in Siberie; in 1829 was zij te Teheran, in 1830 kreeg men dezelve, moorddadiger dan ooit, in Perzie. Zij verscheen op den 1 julij 1830 andermaal te Astrakan, en daar de Wolga opklimmende, zoo als zij den Ganges in Indie gevolgd had, drong zij tot in de binnenste provincien van Rusland door. Drie maanden waren haar genoeg om drie honderd mijlen af te leggen; de cholera kwam den 28 september te Moskou. Men weet het overige: de russische legers sloepten haar in hun gevolg mede naar Polen; zij kwam in Gallicie, in Pruissen, te Weenen, te Londen, te Parijs. De loop den cholera-morbus gedurende deze strooperij van vijftien jaren, is geregeld geweest; zij heeft in zeker opzigt trapsgewijze gereisd, in de richting van aardrijkskundige lijnen, welke het gemakkelijk was te trekken; nu eens langer, dan korter verblifvende; somtijds ter rechter of linkerhand van het spoor afwijkende, andere malen eens klaps wederom verschijnende op een plaats, welke zij eenige jaren te voren bezocht had. Men heeft niet zelden als een ophoerenswaardige daadzaak hare strekking geschetst om den loop der rivieren, de wegen door den koophandel en de groote verzamelingen van menschen bezocht, te volgen.

Er is veel overdrevens in de verschrikkelikheden, welke die ijsselijke ziekte bij ons inboezemt. Laten wij vooreerst doen opmerken, dat zij, op hare reis van Bengalen naar het noorden van Europa, veel van haar vermogen van overbrenging verloren heeft. Hare gewichtigheid is wel dezelfde, eenige uren zijn haar nog wel genoeg om te doodden; maar zij randt niet meer een zoo groot aantal personen aan; zij maakt geene geheele bevolkingen meer weg; hare slagtoffers worden geteld niet bij honderd duizenden, zoo als in 1818 te Indostan en in 1812 te Java, maar bij honderden, en dikwijls minder.

Warschau heeft minder zieken verloren dan Jassy, Berlijn minder dan Warschau, Weenen minder dan Berlijn, en Londen minder dan Weenen. In die verschillende steden heeft de cholera zich minder moorddadig getoond dan eene gewone besmetting van roode loop, van pokken of van catarrhale koorts.

Welk een onderscheid tusschen de cholera, zoo als zij zich sedert 1830 vertoont, en die verschrikkelijke zwarte pest, welke in de vertiende eeuw Europa ontvolkte! Van China afkomstig, verspreidde zij zich tot in IJsland en Groenland zoo moorddadig, dat de bedrakte natien aan bovennatuurlijke invloeden en het nabij zijnde einde der wereld geloofden. De gematigste berekeningen brengen het getal harer slagtoffers op 25,000,000.

Indien de cholera in Indie, in Perzie, te Java en te Siam zoo veel vernieling gemaakt heeft, het is omdat hare woestijn naar gelang werd door lichtgesteldheid, fysieke organisatie en localiteiten, welke in onze luchtstreken niet bestaan. Er is in dit hoofd-opzigt geene overeenkomst tusschen Bengalen en Frankrijk, even min als tusschen de Franschen en de Indianen. Daar zoo min als in het noorden van Europa, kent men geene openbare gezondheidsleer; de wetenschap der gezondheidsleer is er onbekend; in Rusland, en men moet het wel zeggen, bij de polische Joden, is de vuilheid der menschen en van hunne woningen boven alle denkbeeld verheven. Hoe vele bolwerken vindt men, integendeel, in het westen van Europa niet tegen de cholera-morbus! Een gematigd luchtgestel, eene uitmuntende fysieke organisatie, een goed stelsel van voeding, de gezondheidsleer tot eenen hoogen graad van volmaaktheid gebragt, en de bewaking der gezondheid zijn in dit opzigt, theoretisch en praktisch het voorwerp eener aanhoudende studie geworden.

(Monsieur, Belges)

LETTERKUNDIGE AANKONDIGING.

90. Bij de Gebroeders **LANGENHUYSEN** te 's Bosch zijn weder de volgende werken te behooren:
1. **LIGORIO**, Theologia Moralis, 9 vol. in 8°. 12.50
 2. — Homo Apostolicus, tomus primus. Nieuwe druk in 8°. met portret van den auteur. 1.50
 3. **LIGORIO**, Praxis Confessarii, in 12°. 0.65
 4. **DENS**, Theologia ad usum Seminariorum, 7 vol. 7.75
 5. **MARTINUS BECANUS**, Analogia veteris ac Novi Testamenti; editio nova, in locis innumeris emendata, in 8°. 1.85
 6. Catechismus Romanus, ex decreto Conc. Trident. 1.15
 7. Sacrosancti et oecumenici Concilii Tridentini decreta, gebonden in bezaan. 1.20
 8. **G. M. DE LA MYRE**, Tractatus de Jure et Justitia et de Contractibus; 2 vol. 2.75
 9. De Impedimentis Matrimonii; in 8°. 1.05

11. Tractatus de Logica. 0.50
12. — de Ethica. 0.60
13. — de Methaphysica. 0.50
14. — de Physica. 0.50
15. **DE TOUL**, Onderwijzingen op de voornaamste waarheden van den Godsdienst en op de pligten van het Christendom. 1.25
16. Breviarium Romanum, 4 tom., ongebonden. [zyn mede in diverse soorten van banden te bekomen.] 1.75
17. Analysis Epistolarum B. PAULI Apostoli ad usum Seminarii Sylva Ducensis, 3 tom. 1.50
18. **DANES**, Institutiones doctrinae Christianae, sive Catechismus ad usum Seminariorum. 1.05
19. **L'HOMOND**, Epitome Historiae Sacrae, cum Dictionario latino-gallico, addito idiomate Belgico. Carton. 1.75
20. Philosophie de LION, ou Institutionum Philosophicarum cursus, 3 vol. Paris 1826. 0.25
21. Questions annui concursus Mechliniensis, in 8°. 1.15
22. **VAN ESPEN**, (Acta Zegeri Bernardi) circa Missionem Hollandicam, in 12°. 1.20
23. **GOVARTS** (D. Petrus) J. U. D. et Vicarius Apost. Bascodnoensis, opuscula, adversus J. B. Espenii Doctrinam de placeto regio, in 12°. 1.25
24. Het heilig gebruik der Vakantien, voorgesteld aan Studenten; door den eerw. Vader ALPHONSUS MUZZARELLI. 1.00

BEKENDMAKINGEN.

102. De Notaris **MOLHUYSEN**, residentende te *Vught*, zal aldaar ten sterfhuize van Mevrouw de wed. van **ERMEL** op Maandag den 30 April 1832, des morgens om 10 uren verkoopen:

Eene bijna nieuwe **K O E T S K A R**, met toebehooren en eenige **MEUBILAIRE GOEDEREN**, bestaande in Kabinetten, Ladetafels, Bureaux, Stogen, Uittrektafels, Spiegel, Kleerkasten, Mangel, Kagchels, Ledekanten met Behangfels, Bedden met Toebehooren, Koper, Tin, Porcelain, Glaswerk en dat verder ten berde zal worden gebragt: alles op zaterdag den 28 April 1832 van des namiddags een tot des avonds zes uren te zien.

En op Maandag den 7 Mei 1832, provisioneel en den 14 Mei daaraanvolgende definitief des namiddags om 5 uren ten Huize en Herberge van **P. BOSMANS**, te *Vught*.

Eene **B O U W M A N S W O N I N G** **ERVE**, **H O F** en **A K K E R T E R E L L E S**, staande en gelegen te *Vught*, in de Vlied, tusschen de Erven van de heeren **G. VERHULST** en **J. H. VAN DE VEN** c. s.

Information te bekomen ten Kantore van gemelden Notaris.

PRIJZEN DER GRANEN.

EINDHOVEN, 24 April.

Tarwe,	} het nederlandsch pond	0.00 à 0.00
Rogge,		6.80 à 0.00
Boekweit,		5.50 à 0.00
Haver,		2.80 à 3.50
Het nederlandsch pond boter,		0.75 à 0.70
De vier nederlandsch ponden roggebrood 33 cents.		

BEURSPRIJS DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, den 21 April.

Nederl. Werkel. Schuld.	à 1 1/2 pCt.	42	à 42 1/2	42 1/2
Uitgestelde schuld.		17/16		
Reversalen				
Kansbiljetten		16 1/4	à 15 1/4	16 1/4
Recepis, geldl. 1830, à 5 pCt.		88 1/4	à 86 1/4	88 1/4
Schuld. bij de groote		99	à 99 1/2	99 1/2
Dito kleine à / 100	6			
Dito, dito à / 50	6			
Vrijwillige Geldleening.	6	93 1/4	à 93 1/4	93 1/4
Amortisatie-Syndikaat.	4 1/2	69 1/4	à 70 1/4	70
Dito, dito	3 1/2	56 1/4	à 57	
Handel-Maatschappij	4 1/2			
FRANKRIJK, Ins. op het gr. boek	3	70 1/4	à 71	70 1/4
Certifikaten van dito	5			
RUSLAND Bij Hope en C.	5	91	à 91 1/4	91 1/4
Bij dezelfde 1828 en 29		93	à 93 1/4	93 1/4
SPANJE Cert. van insch. gr. boek		6 1/4	à 6 1/4	6 1/4
dezelfde te Amsterdam		49	à 49 1/4	49 1/4
ENGLAND geconsolideerde	3	83 1/4	à 83 1/4	83 1/4
NAPELS Certificaten		73	à 73 1/2	73 1/2